ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁ

ք. Երևան 12.03.2021թ.

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ
ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁԻ
թիվ ՍՑ-LO-2021/47

Նախագահությամբ՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձ Լ. Օհանյանի
Քարտուղարությամբ՝ Ռ. Մկրտչյանի

Պատվիրատու՝ ՀՀ ոստիկանության զորքեր
Մասնակից՝ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ

Մասնակցությամբ՝
«Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ՝ Ա. Պարանյանի

Գնման ընթացակարգի ծածկագիրը և առարկան՝
«ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ» ծածկագրով գնանշման հարցում, հանդերձանքի ձեռքբերում

Պայմանագրի ծածկագիրը՝ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11»

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը (այսուհետ նաև՝ Բողոքներ քննող անձ)՝ ուսումնասիրելով Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կողմից 22.02.2021թ.-ի թիվ 26/26/2491-2021 գրությամբ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին (այսուհետ նաև՝ Մասնակից) գնումների գործընթացին

մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգով ներկայացված հիմքերը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1. **<u>Գործի նախապատմությունը.</u>**

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը, ՀՀ ոստիկանության զորքերի 19/02/2021թ. թիվ 3/4/9686-21 գրության հիման վրա, 22.02.2021թ.-ին «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնել է ընթացակարգ՝ Բողոքներ քննող անձին ներկայացնելով համապատասխան հիմքեր:

Բողոքներ քննող անձին գործը մակագրվել է 22.02.2021թ.-ին:

22.02.2021թ.-ին www.gnumner.am կայքում հրապարակված հայտարարությամբ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգը ընդունվել է վարույթ և տրվել է թիվ ՍՑ-LO-2021/47 համարի ծածկագիրը:

26.02.2021թ.-ին, 05.03.2021թ.-ին և 12.03.2021թ.-ին նշանակվել և հրավիրվել են նիստեր:

Գործի քննությունն ավարտվել է 05.03.2021թ.-ին և Բողոքներ քննող անձի որոշման հրապարակման օր է նշանակվել 12.03.2021թ.-ին:

2. **<u>ՀՀ ոստիկանության զորքերի ներկայացրած փաստերը և դիրքորոշումը.</u>**

ՀՀ ոստիկանության զորքերը 19.02.2021թ.-ի թիվ 3/4/9686-21 գրությամբ դիմել է ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը՝ հայտնելով հետևյալը.

«Հայտնում եմ Ձեզ, որ ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Պահապան», «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ների միջև 25.12.2019թ-ին կնքված համապատասխանաբար թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈՋ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-6» և «ՀՀ ԿԱ ՈՋ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրերով՝ հանդերձանքի մատակարարման պայմանագրերի (այսուհետ՝ Պայմանագիր) շրջանակներում «Պահապան» և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ները ստանձնած պարտավորությունները կատարել են ոչ պատշաճ՝ մատակարարման

ժամկետները խախտել են 15 օրից ավելի: «Պահապան» ՍՊԸ-ն Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում (մինչ օրս) չի մատակարարել ներքոնշյալ ապրանքները՝

1. Տարազաբաճկոն-կիսաշրջազգեստ՝ կիսաբրդյա - 30 լրակազմ,

2. Բաճկոն-տաբատ՝ կիսաբրդյա - 60 հատ,

3. Բաճկոն-տաբատ գունաքողարկող սև՝ կիսաբրդյա, կեպիով - 70 հատ,

4. Թիկնոց-ուսնոց - 538 հատ,

5. Վերնաշապիկ՝ կարճաթև, սպիտակ - 50 հատ,

6. Վերնաշապիկ՝ երկարաթև, սպիտակ - 114 հատ:

Իսկ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում (մինչ օրս) չի մատակարարել 160 հատ վերարկու:»:

Ելնելով վերոգրյալից և հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ.-ի թիվ 526-Ն որոշմամբ հաստատված գնումների գործընթացի կազմակերպման կարգի 45-րդ կետի պահանջները, կից ներկայացվել է «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով կնքված պայմանագրի շրջանակներում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով:

3. <u>«Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի ներկայացրած փաստարկները և դիրքորոշումը.</u>

Բողոքներ քննող անձը 02.02.2021թ.-ին գրությամբ դիմել է «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին՝ հնարավորություն տալով ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 22.02.2021թ.-ի թիվ 26/26/2491-2021 գրությամբ նախաձեռնված ընթացակարգի վերաբերյալ ներկայացնել գրավոր կարծիք:

Մասնակիցը ստանալով կարծիք հայտնելու վերաբերյալ գրությունը, ինչպես նաև ծանուցված լինելով նիստերի տեղի, օրվա և ժամի մասին՝ ներկայացել է հրավիրված նիստերին:

Մասնակիցը 04.03.2021թ.-ին ներկայացված դիրքորոշմամբ հայտնել է հետևյալը.

«ՀՀ պաշտպանության նախարարության 06.10.2020թ. թիվ ՆՏԱ/4804 գրության համաձայն՝ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին տեղեկացվել է, որ ՀՀ ՊՆ միջև կնքված պայմանագրերի շրջանակներում անհրաժեշտ է արտադրողականության ամբողջ ծավալով կազմակերպել «կոոպտյում բամբակյա կեպիով» և (կամ) «կոոպտյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրությունը և ամենօրյա ռեժիմով

մատակարարում՝ նախապատվությունը տալով «կոոպտյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակի արտադրությանը:

«Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն ամենօրյա ռեժիմով մատակարարել է ՀՀ պաշտպանության նախարարության և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև կնքված ԲՄԾՁԲ-7/5-6 ծածկագրով գնման առարկա հանդիսացող «կոոպտյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակը (ինչը ապացուցվում է համապատասխան հարկային հաշիվներով և վճարման հանձնարարգրերով):

ՀՀ ոստիկանության զորքերը, ՀՀ ֆինանսների նախարա¬րությանը ուղղված գրությամբ ներկայացրել է «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ վերջինիս գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով պաշտոնական ընթացակարգ նախաձեռնելու համար (ՀՀ ԿԱ ՈՋ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ ծածկագրով պայմանագիրը (այսուհետ նաև՝ Պայմանագիր) լուծելու հիմքով):

ՀՀ Սահմանադրության 86-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն տնտեսական, սոցիալական և մշակութային ոլորտներում պետության քաղաքականության հիմնական նպատակներն են գործարար միջավայրի բարելավումը և ձեռնարկատիրության խթանումը:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետը սահմանում է, որ մասնակիցն ընդգրկվում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում, եթե՝

ա. խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պատվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակ-ցության դադարեցմանը:

բ. որպես ընտրված մասնակից հրաժարվել է պայմանագիր կնքելուց:

ՀՀ քաղաքացիական դատվարության օրենքսգրքի 417-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պարտապանը պարտավորությունը չկատարելու և (կամ) անպատշաճ կատարելու համար պատասխանատու է մեղքի առկայության դեպքում, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանգրով: Պարտապանը ճանաչվում է անմեղ, եթե ապացուցում է, որ ինքը պարտավորությունը պատշաճ կատարելու համար ձեռնարկել է իրենից կախված բոլոր միջոցները:

Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը պատասխանատվություն է կրում, եթե չապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների հետևանքով, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով:

ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև կնքված ՀՀ ԿԱ ՈՋ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ պայմանագրի 6-րդ կետը սահմանում է հետևյալը. <Սույն պայմանգրով և սույն պայմանագրի հիման վրա կնքված համաձայնագրերով պարտավորություններն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն չկատարելու համար կողմերն ազատվում են պատասխանատվությունից , եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով, որը ծագել է սույն պայմանագիրը կնքելուց հետո, և որը կողմերը չէին կարող կանխատեսել կամ կանխարգելել...:>

Պայմանագրի շրջանակներում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն պետք է մատակարարեր 200 հատ վերարկու ապրանքատեսակը, որից չի մատակարարել 160 հատ, ինչում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի մեղքը բացակայում է, քանի որ ՀՀ-ում և ամբողջ աշխարհում լայնորեն տարածվել էր կորոնավիրուսի համաճարակը, իսկ սեպտեմբերի 27-ից նաև պատերազմական իրավիճակը, որոնք հանդիսանում են անհաղթահարելի ուժ (ֆորս-մաժոր):

Նշենք, որ նախ կորոնավիրուսային համաճարակը (ներկայացվում է մի շարք աշխատակիցների կորոնավիրուսով վարակված լինելու վերաբերյալ բժշկական փաստաթղթերը) խիստ բացասաբար է անդրադարձել հումքի, օժանդակ նյութերի և աքսեսուարների ներկրման վրա, որոնք մեր կողմից գնվում և ներկրվում են առավելապես արտասահմանից: Համավարակի պատճառով ամիսներ շարունակ այդ երկրների հետ փակ են եղել օդային և ցամաքային հաղորդակցությունները:

Այդ դժվարություններին ավելացավ նաև 2020թվականի սեպտեմբերի 27-ին Ադրբեջանի սանձազերծած պատերազմը Հայաստանի նկատմամբ: Պատերազմի ամբողջ ընթացքում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն իրականացրել է միմիայն պաշտպանության նախարարության պատվերները և նշված անհաղթահարելի ուժի պատճառով խախտվել է Պայմանագրով նախատեսված մատակարարման ժամկետները:

Այսպիսով, հաշվի առնելով վերոգրյալը, Ընկերությունը գտնում է, որ վերջինիս դրսևորված վարքագիծը չի կարող հանգեցնել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ

հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետով նախատեսված պարտավորությանը, քանի որ Ընկերությունը ՀՀ-ում ստեղծված իրավիճակում, այն է՝ Covid-19 համավարակի արդյունքում ՀՀ-ում հայտարարված արտակարգ դրության և դրա հետևանքով կիրառված սահմանափակումների, ինչպես նաև ՀՀ-ում ռազմական դրություն հայտարարելու հետևանքով, օբյեկտիվորեն զրկված է եղել պայմանագրով նախատեսված պարտավորության կատարումից:

Ի մի բերելով վերը նշված բոլոր փաստական հանգամանքրեը՝ փաստում ենք, որ տվյալ դեպքում, «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի կողմից ՀՀ ԿԱ ՈՀ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ ծածկագրով պետական գնման պայմանագիր շրջանակներում՝ պետք է մատակարարեր 200 հատ վերարկու ապրանքատեսակը, որից չի մատակարարել 160 հատը, սակայն պատերազմական իրավիճակով պայմանավորված, հիմք ընդունելով ՀՀ պաշտպանության նախարարության 06.10.2020թ.-ի թիվ ՆՏԱ/4804 գրությունը, Մասնակիցը իր արտադրողական ամբողջ ծավալով 03.10.2020թ.-ից 21.10.2020թ.-ը կազմակերպել է «կոստյում բամբակյա կեպիով» և «կոստյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրություն և ամենօրյա ռեժիմով մատակարարում, ինչով պայմանվորված, իրենից անկախ հանգամանքներով պայմանավորված, չի կատարել Պայմանագրով նախատեսված 160 հատի մասով:»:

Ելնելով վերոգրյալից՝ Մասնակիցը Բողոքներ քննող անձին խնդրել է «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին չվերագրել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետով նախատեսված գնման գործընթացի շրջանակներում ստանձնած պարտավորության խախտում, և վերջինիսի չներառել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում:

Մասնակիցը 09.03.2021թ.-ին ներկայացրած լրացմամբ հավելել է հետևյալը.

«Ինչպես արդեն հայտնել ենք, ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ. կնքվել է ՀՀ ԿԱ ՈՀ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11 ծածկագրով պայմանագիրը:

Նշված պայմանագրի հիման վրա 2020թ. հուլիսի 20-ին կնքվել է Համաձայնագիր թիվ 2-ը, որի համաձայն՝ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն պետք է մատակարարեր 200 հատ վերարկու ապրանքատեսակը՝ մինչև 2020թ. դեկտեմբերի 15-ը:

Մինչդեռ ՀՀ պաշտպանության նախարարության 06.10.2020թ. թիվ ՆՏԱ/4804 գրության համաձայն՝ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին տեղեկացվել է, որ ՀՀ ՊՆ միջև կնքված պայմանագրերի շրջանակներում անհրաժեշտ է արտադրողականության

ամբողջ ծավալով կազմակերպել «կոոսպյում բամբակյա կեպիով» և (կամ) «կոոսպյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրությունը և ամենօրյա ռեժիմով մատակարարում՝ նախապատվությունը տալով «կոոսպյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակի արտադրությանը:

Բողոքներ քննող անձին խնդրում ենք նկատի ունենալ, որ հիմք ընդունելով ՀՀ ՊՆ վերոհիշյալ հանձնարարությունը՝ 2020թ. հոկտեմբերի սկզբից «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն արտադրողականության ամբողջ ծավալով կազմակերպել է «կոոսպյում բամբակյա կեպիով» և (կամ) «կոոսպյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրությունը և դրանց ամենօրյա ռեժիմով մատակարարումը ՀՀ ՊՆ-ին (համապատասխան ապացույցները կցվել են նախորդ դիրքորոշմանը):

Այս կապակցությամբ բողոքներ քննող անձին խնդրուրմ ենք նկատի ունենալ ևս մի կարևոր լրացուցիչ փաստարկ. բանն այն է, որ պատերզմի ավարտից հետո էլ, ելնելով ստեղծված վտանգավոր իրավիճակից, ՀՀ ՊՆ չի դադարել պահանջելու «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ից «կոսպյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակների մատակարարումը:

Մասնավորապես, 2020թ. դեկտեմբերի 18-ին «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի կողմից ՀՀ ՊՆ թիվ 98360 զորամասին մատակարարվել է 2360 «կոսպյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակը, որոնք զորամասի հրամանատարի կողմից վերցվել են ի պահ (ընդունման ակտի և հարկային հաշվի պատճեն կցվում են):

2020թ. դեկտեմբերի 20-ին «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի կողմից ՀՀ ՊՆ թիվ 98360 զորամասին մատակարարվել է 690 «կոսպյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակը, որոնք զորամասի հրամանատարի կողմից վերցվել են ի պահ (ընդունման ակտի և հարկային հաշվի պատճեն կցվում են):

Վերոհիշյալը ապացուցում է, որ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն կատարել է ՀՀ ՊՆ վերոհիշյալ հանձնարարությունը և մինչև 2020թ. ավարտը իր արտադրողականության ամբողջ ծավալով կազմակերպել է «կոոսպյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակի արտադրությունը և մատակարարումը ՀՀ ՊՆ-ին, ինչի արդյունքում պատերազմական իրավիճակի պայմաններում օբյեկտիվորեն տուժել են այլ պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների կատարումը:»:

4. <u>ՍՑ-LO-2021/47 ընթացակարգի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերը.</u>

Սույն գործի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերի համաձայն՝

i. ՀՀ ոստիկանության զորքերի (այսուհետ նաև՝ Պատվիրատու) և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ.-ին կնքվել է թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով պետական գնման պայմանագիր (այսուհետ նաև՝ Պայմանագիր):

ii. Պայմանագրի 1.1 կետի համաձայն՝ Վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով (այսուհետ՝ պայմանագիր) սահմանված կարգով, ծավալներով, ժամկետներում և հասցեով Գնորդին մատակարարել պայմանագրի N 1 հավելվածով՝ Տեխնիկական բնութագիր-գնման-ժամանակացուցով նախատեսված հանդերձանքը (այսուհետ՝ ապրանք), իսկ Գնորդը պարտավորվում է ընդունել ապրանքը և վճարել դրա համար:

iii. Պայմանագրի հավելված 1-ով սահմանված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցի համաձայն՝ մատակարարումը պետք է իրականացվի ֆինանսական միջոցներ նախատեսվելու դեպքում կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից սկսած՝ ոչ շուտ քան 20 օրացուցային օրից, և ոչ ուշ քան մինչև տվյալ տարվա դեկտեմբերի 15-ը:

iv. Պատվիրատուի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 09.03.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 1 Համաձայնագիրը (այսուհետ նաև՝ Համաձայնագիր):

v. www.gnumner.am համացանցային կայքում՝ «Պայմանագրերը միակողմանիորեն լուծելու մասին ծանուցումներ» բաժնում, 17.02.2021թ.-ին հրապարակված պայմանագրի միակողմանի լուծման մասին 16.02.2021թ.-ի թիվ 4/93 ծանուցման համաձայն՝ ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով հանդերձանքի մատակարարման պայմանագրի (այսուհետ՝ Պայմանագիր) շրջանակներում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն ստանձնած պարտավորությունները կատարել է ոչ պատշաճ՝ մատակարարման ժամկետները խախտվել են 15 օրից ավելի: Մատակարարը Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում (մինչ օրս) չի մատակարարել՝ վերարկու - 160 հատ:

Պայմանագրի 2.1.7-րդ կետի համաձայն՝ Պատվիրատուն իրավունք ունի միակողմանի լուծել Պայմանագիրը, եթե Մատակարարը էականորեն խախտել է Պայմանագիրը, ընդ որում Պայմանագրի նույն կետի «բ» ենթակետի համաձայն՝ Պայմանագիրը համարվում է էականորեն խախտված, եթե ապրանքի մատակարարման ժամկետները խախտվել են 15 օրից ավելի:

Ելնելով վերոգրյալից և հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2017թ-ի մայիսի 4-ի N 526-Ն որոշման N 1 հավելվածի 33-րդ կետի 16-րդ ենթակետը և Պայմանագրի 8.9-րդ կետը՝ ՀՀ ոստիկանության զորքերը 2021թ-ի փետրվարի 15-ին միակողմանի լուծել է ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ.-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով Պայմանագիրը:

vi. ՀՀ պաշտպանության նախարարության նյութատեխնիկական ապահովման գլխավոր վարչության կողմից 06.10.2020թ.-ի թիվ ՆՏԱ/4804 գրության համաձայն՝ վերջինս դիմել է «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին և մի շարք այլ կազմակերպություններին և հայտնել է, որ հաշվի առնելով ներկայիս պատերազմական իրավիճակը, անհրաժեշտ է կազամակերպությունների և ՀՀ ՊՆ-ի միջև կնքված պայմանագրի/երի շրջանակներում՝ արտադրողական ամբողջ ծավալով կազմակերպել «կոստյում բամբակյա կեպիով» և/կամ «կոստյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրություն և ամենօրյա ռեժիմով մատակարարում՝ նախապատվությունը տալով «կոստյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրությանը և արտադրել 52-ից բարձր չափսերով:

vii. ՀՀ պաշտպանության նախարարության և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 06.04.2018թ.-ին կնքված թիվ «ԲՄԾՁԲ-7/5-6» ծածկագրով պայմանագրի շրջանակներում 01.06.2020թ.-ին կնքված թիվ 3 համաձայնագրով նախատեսված՝ Պատվիրատուի և Մասնակցի միջև 03.10.2020թ.-ին, 05.10.2020թ.-ին, 06.10.2020թ.-ին, 08.10.2020թ.-ին, 09.10.2020թ.-ին, 10.10.2020թ.-ին, 11.10.2020թ.-ին, 12.10.2020թ.-ին, 14.10.2020թ.-ին, 15.10.2020թ.-ին, 17.10.2020թ.-ին, 18.10.2020թ.-ին և 21.10.2020թ.-ին համապատասխանաբար կնքվել են պայմանագրի կամ դրա մի մասի կատարման արդյունքների հանձման-ընդունման արձանագրություններ, որոնց համաձայն՝ մատակարարվել են «կոստյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակից 830 հատ և «կոստյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակից 1520 հատ:

viii. Մասնակցը 17.12.2020թ.-ին և 20.12.2020թ.-ին ՀՀ պաշտպանության նախարարության ենթակա համապատասխան զորամասին է մատակարարել «կոստյում բամբակյա կեպիով» ապրանքատեսակը՝ համապատասխանաբար 2360 և 690 հատ:

5. <u>Բողոքներ քննող անձի հիմնավորումները և եզրահանգումը</u>.

Բողոքներ քննող անձը լրիվ, օբյեկտիվ և բազմակողմանի հետազոտելով և գնահատելով սույն գործում առկա ապացույցները, և համադրելով դրանք գործով պարզված փաստական հանգամանքների հետ, հանգում է այն եզրակցության, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 22.02.2021թ.-ի թիվ 26/26/2491-2021 գրությամբ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգն ենթակա է մերժման, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ Օրենսգիրք) 347-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտավորությունները պետք է կատարվեն պատշաճ՝ պարտավորության պայմաններին, օրենքին և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 352-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի համաձայն՝ եթե պարտավորությունը նախատեսում է կամ հնարավորություն է ընձեռում որոշել դրա օրը կամ ժամանակահատվածը, ապա պարտավորությունը պետք է կատարվի այդ օրը կամ այդ ժամանակահատվածի ցանկացած պահին: Այն դեպքերում, երբ պարտավորությունը կատարման ժամկետ չի նախատեսում և ժամկետի որոշման պայմաններ չի պարունակում, այն պետք է կատարվի պարտավորության ծագումից հետո՝ ողջամիտ ժամկետում:

Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ ողջամիտ ժամկետում չկատարված պարտավորությունը, ինչպես նաև այն պարտավորությունը, որի կատարման ժամկետը որոշվում է պահանջի պահով, պարտապանը պարտավոր է կատարել այդ մասին պարտատիրոջ պահանջի ներկայացման օրվանից հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում, եթե պարտավորության կատարման այլ ժամկետ չի բխում օրենքից, այլ իրավական ակտերից, պարտավորության պայմաններից, գործարար շրջանառության սովորույթներից կամ պարտավորության էությունից:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 408-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտավորության խախտում է համարվում այն չկատարելը կամ անպատշաճ (կետանցով, ապրանքների,

աշխատանքների և ծառայությունների թերություններով կամ պարտավորության բովանդակությամբ որոշվող այլ պայմանների խախտմամբ) կատարելը:

Օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պարտապանը պարտավորությունը չկատարելու և (կամ) անպատշաճ կատարելու համար **պատասխանատու է մեղքի առկայության դեպքում**, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով: Պարտապանը ճանաչվում է անմեղ, եթե ապացուցում է, որ ինքը պարտավորությունը պատշաճ կատարելու համար ձեռնարկել է իրենից կախված բոլոր միջոցները:

Օրենսգրքի 420-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ եթե պարտավորությունը չկատարելը կամ այն անպատշաճ կատարելը տեղի է ունեցել երկու կողմերի մեղքով, ապա դատարանը համապատասխանաբար նվազեցնում է պարտապանի պատասխանատվության չափը: Դատարանն իրավունք ունի նաև նվազեցնել պարտապանի պատասխանատվության չափը, եթե պարտատերը դիտավորյալ կամ անզգույշ նպաստել է պարտավորությունները չկատարելու կամ անպատշաճ կատարելու հետևանքով պատճառված վնասների չափի ավելացմանը կամ ողջամիտ միջոցներ չի ձեռնարկել դրանց նվազեցման համար:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն հոդվածի 1-ին կետի կանոնները համապատասխանաբար կիրառվում են նաև այն դեպքերում, երբ պարտապանը, անկախ իր մեղքից, օրենքի կամ պայմանագրի ուժով պատասխանատվություն է կրում պարտավորությունը չկատարելու կամ անպատշաճ կատարելու համար:

Օրենսգրքի 466-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ պայմանագիրը լրիվ կամ մասնակի կատարելուց միակողմանի հրաժարվելու դեպքում, երբ պայմանագրից հրաժարվելը թույլատրվում է օրենքով կամ կողմերի համաձայնությամբ, պայմանագիրը համապատասխանաբար համարվում է լուծված կամ փոփոխված:

Պայմանագրի 1.1 կետի համաձայն՝ Վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով (այսուհետ՝ պայմանագիր) սահմանված կարգով, ծավալներով, ժամկետներում և հասցեով Գնորդին մատակարարել պայմանագրի N 1 հավելվածով՝ Տեխնիկական բնութագիր-գնման-ժամանակացուցով նախատեսված ապրանքը (այսուհետ՝ ապրանք), իսկ Գնորդը պարտավորվում է ընդունել ապրանքը և վճարել դրա համար:

Պայմանագրի 2.1.7 կետի համաձայն՝ Գնորդը իրավունք ունի միակողմանի լուծել պայմանագիրը (լրիվ կամ մասնակի), եթե Վաճառողն էականորեն խախտել է պայմանագիրը:

Պայմանագրի 2.1.7.1 կետի համաձայն՝ Վաճառողի կողմից պայմանագիրը խախտելն էական է համարվում, եթե՝

ա) մատակարարվել է անպատշաճ որակի ապրանք որը չի կարող փոխարինվել Գնորդի համար ընդունելի ժամկետում,

բ) ապրանքի մատակարարման ժամկետները խախտվել են 15 օրացուցային օրից ավելի, պայմանագրով սահմանված ժամկետից:

Վերոնշյալ հոդվածների համակարգված վերլուծության արդյունքում՝ Բողոքներ քննող անձը փաստում է, որ օրենսդիրն որպես պարտավորությունը խախտելու համար պատասխանատվության պարտադիր պայման սահմանել է պարտավորությունը խախտած անձի մեղքի առկայությունը: Պարտապանը պարտավորությունը անպատշաճ կատարելու համար չի կարող կրել պատասխանատվություն՝ մեղքի բացակայության պայմաններում: Ուստի, այն դեպքերում, երբ պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը խախտելու մեջ բացակայում է պարտապանի մեղավորությունը, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետում նշված պատասխանատվությունը չի կարող վրա հասնել ու հանգեցնել մասնակցի (պարտապանի)՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ընդգրկելուն:

Ավելին, եթե պարտավորությունը չկատարելը կամ այն անպատշաճ կատարելը տեղի է ունեցել երկու կողմերի մեղքով, պարտապանի պատասխանատվության չափը պետք է նվազեցվի, ինչպես նաև այն դեպքերում, երբ պարտատերը դիտավորյալ կամ անզգույշ նպաստել է պարտավորությունները չկատարելու կամ անպատշաճ կատարելու հետևանքով պատճառված վնասների չափի ավելացմանը կամ ողջամիտ միջոցներ չի ձեռնարկել դրանց նվազեցման համար, ընդ որում, նաև այն դեպքերում, երբ պարտապանը, անկախ իր մեղքից, օրենքի կամ պայմանագրի ուժով պատասխանատվություն է կրում պարտավորությունը չկատարելու կամ անպատշաճ կատարելու համար:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ **ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը պատասխանատվություն է կրում, եթե չապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի**, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների **հետևանքով**, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նախկինում կայացրած որոշմամբ արդեն իսկ անդրադարձել է վկայակոչված հոդվածի մեկնաբանությանը: Մասնավորապես, ՀՀ վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ օրենսդիրն որպես պարտավորությունը խախտելու համար պատասխանատվության պարտադիր պայման սահմանել է պարտավորությունը խախտած անձի մեղքի առկայությունը: Նույն հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսվել է մեղքի բացակայության պարագայում պարտավորությունը խախտած անձի պատասխանատվությունը, եթե պարտավորությունը բխում է ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացումից: Ընդ որում, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձն ենթակա չէ պատասխանատվության միայն այն դեպքում, եթե ապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների հետևանքով: Այդ կանոնը կիրառելի չէ, եթե օրենքով կամ պայմանագրով նախատեսվել է նույնիսկ անհաղթահարելի ուժի առկայության պայմաններում պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձի պատասխանատվություն կրելու հանգամանքը *(տե՛ս, «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ն ընդդեմ «Լանդրաս» ՓԲԸ-ի թիվ ԵՔԴ/0595/04/08 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 17.04.2009 թվականի որոշումը):*

Պայմանագրի 7-րդ գլխով սահմանվել է, որ Պայմանագրով պարտավորություններն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն չկատարելու համար կողմերն ազատվում են պատասխանատվությունից, եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով, որը ծագել է սույն պայմանագիրը կնքելուց հետո, և որը կողմերը չէին կարող կանխատեսել կամ կանխարգելել:

Այդպիսի իրավիճակներ են երկրաշարժը, ջրհեղեղը, հրդեհը, պատերազմը, ռազմական և արտակարգ դրություն հայտարարելը, քաղաքական հուզումները, գործադուլները, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքի դադարեցումը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում սույն պայմանագրով պարտավորությունների կատարումը:

Բողոքներ քննող անձը փաստում է, որ օրենսդիրը նախատեսել է, որ պարտավորությունը խախտած ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձն ազատվում է դրա համար պատասխանատվությունից, եթե ապացուցում է, որ պարտավորության պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի հետևանքով: Անհաղթահարելի ուժի կիրառումը պետք է պայմանավորված լինի այնպիսի

հանգամանքների զուգորդմամբ, որոնք անհնարին են դարձնում կողմերի ստանձնած պարտավորությունների կատարումը, եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով:

Միևնույն ժամանակ, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձին անհաղթահարելի ուժի հիմքով պատասխանատվությունից ազատելը, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն, պայմանավորված է արտակարգ և անկանխելի, այսինքն՝ այնպիսի բացառիկ, անսովոր, եզակի հանգամանքների ի հայտ գալով, որոնք հաղթահարելը տվյալ պարագայում օբյեկտիվորեն անհնարին է: Ընդ որում, ի հայտ եկած հանգամանքի արտակարգ և անկանխելի լինելը յուրաքանչյուր դեպքում պետք է դիտարկել ու գնահատել կոնկրետ պարտավորության բնույթի և դրա կատարման պայմանների շրջանակներում *(տե՛ս, «Հարավկովկասյան երկաթուղի» ՓԲԸ-ի ընդդեմ «Վլադ Հակոբյանի անվան «Համակցված կերերի գործարան» ՓԲԸ-ի թիվ ԵԷԴ/0888/02/14 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 27.11.2015 թվականի որոշումը):*

Սույն գործի փաստերի համաձայն՝ ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ.-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի հավելված 1-ով սահմանված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցով սահմանվել է, որ Մասնակիցը պարտավորվում է Պայմանագրով սահմանված կարգով, ծավալներով, ժամկետներում և հասցեով Պատվիրատուին մատակարարել պայմանագրի N 1 հավելվածով՝ Տեխնիկական բնութագիր-գնման-ժամանակացուցով նախատեսված ապրանքը, իսկ Պատվիրատուն պարտավորվում է ընդունել ապրանքը և վճարել դրա համար: Պայմանագրի հավելված 1-ով սահմանված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցով սահմանվել է, որ մատակարարումը պետք է իրականացվի ֆինանսական միջոցներ նախատեսվելու դեպքում կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից սկսած՝ ոչ շուտ քան 20 օրացուցային օրից, և ոչ ուշ քան մինչև տվյալ տարվա դեկտեմբերի 15-ը: Պատվիրատուի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 09.03.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 1 Համաձայնագիրը:

ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով հանդերձանքի մատակարարման պայմանագրի շրջանակներում «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ն ստանձնած պարտավորությունները կատարել է ոչ պատշաճ՝

մատակարարման ժամկետները խախտվել են 15 օրից ավելի: Մատակարարը Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում (մինչ օրս) չի մատակարարել՝ 160 հատ վերարկու:

Հիմք ընդունելով Պայմանագրի 2.1.7.1 կետի «բ» ենթակետի պահանջները՝ ՀՀ ոստիկանության զորքերը 2021թ-ի փետրվարի 15-ին միակողմանի լուծել է ՀՀ ոստիկանության զորքերի և «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի միջև 25.12.2019թ.-ին կնքված թիվ «ՀՀ ԿԱ ՈԶ ԳՀԱՊՁԲ-20/10/Բ/2/ԻԾ-11» ծածկագրով Պայմանագիրը՝ www.gnumner.am համացանցային կայքում՝ «Պայմանագրերը միակողմանիորեն լուծելու մասին ծանուցումներ» բաժնում, 17.02.2021թ.-ին հրապարակելով պայմանագրի միակողմանի լուծման մասին 16.02.2021թ.-ի թիվ 4/93 ծանուցումը:

Վերոնշյալ իրավական նորմերի և փաստական հանգամանքների հիման, դրանք համադրելով Մասնակցի ներկայացրած դիրքորոշման հանգամանքներին՝ Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է, որ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով, Մասնակցի կողմից Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով նախատեսված ապրանքը չմատակարարելը պայմանավորված է եղել արտակարգ և անկանխելի, այսինքն՝ այնպիսի բացառիկ, անսովոր, եզակի հանգամանքների ի հայտ գալով, որոնք հաղթահարելը տվյալ պարագայում օբյեկտիվորեն անհնարին է՝ հաշվի առնելով այն, որ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2020 թվականի մարտին հայտարարել է կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված համավարակ, և ամբողջ աշխարհում համաճարակային իրավիճակը շարունակում է մնալ լարված, այն, որ Հայաստանի Հանրապետությունում ևս հիվանդությունը ստացել է լայնածավալ տարածում, և երկրում առաջացել է համաճարակ՝ հիմք հանդիսանալով արտակարգ իրավիճակի առաջացման, հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 11.09.2020թ.-ի «կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված կարանտին սահմանելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 11-ից, ժամը 17:00-ից մինչև 2021 թվականի հունվարի 11-ը ներառյալ կարանտին սահմանելու մասին թիվ 1514-Ն որոշումը, ինչպես նաև պայմանավորված՝ ՀՀ կառավարության 16.03.2020թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արտակարգ դրություն հայտարարելու մասին» թիվ 298-Ն որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում 2020 թվականի մարտի 16-ից ժամը 18:30-ից սկսած մինչև 2020 թվականի սեպտեմբերի 11-ը ժամը 17:00-ն ներառյալ ժամկետով արտակարգ դրություն հայտարարելու հետ:

Բողոքներ քննող անձը վերոնշյալները քննարկելով նաև «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենքի համատեքստում, հարկ է համարում փաստել, որ արտակարգ դրությունը Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում կամ դրա առանձին տարածքներում հայտարարվող պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ինչպես նաև նրանց պաշտոնատար անձանց գործունեության իրավական հատուկ ռեժիմ է, որը սահմանվում է պետության ամբողջ տարածքում կամ առանձին հատվածներում ներքին և արտաքին վտանգներից պաշտպանվելու, ինչպես նաև երկրի սահմանադրական ու հասարակական կարգը պահպանելու նպատակով (հոդված 1): Արտակարգ դրության ռեժիմն ենթադրում է քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց ազատությունների և իրավունքների սահմանափակում, ինչպես նաև նրանց համար լրացուցիչ պարտականությունների սահմանում (հոդված 4):

Բողոքներ քննող անձը, հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 16.03.2020թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արտակարգ դրություն հայտարարելու մասին» թիվ 298-Ն, ՀՀ կառավարության 11.09.2020թ.-ի «կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված կարանտին սահմանելու մասին» և ՀՀ կառավարության 27.09.2020թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում ռազմական դրություն հայտարարելու մասին» թիվ 1586-Ն որոշումները, փաստում է, որ ստեղծված ֆորս-մաժորային իրավիճակն օբյեկտիվորեն կարող էր ազդել Մասնակցի ստանձնած պարտավորությունների կատարման վրա, քանի որ Պայմանագիրը և դրա հիման վրա կնքված Համաձայնագիրը կնքվել են մինչև Հայաստանի Հանրապետությունում արտակարգ դրություն հայտարարելը, որպիսի պայմաններում անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հիմքով Պայմանագրով (Համաձայնագրով) ստանձնած պարտավորություններն ամբողջությամբ չկատարելու համար Մասնակիցը կարող է ազատվել պատասխանատվությունից, քանի որ, ինչպես վերը նշվեց, **անհաղթահարելի ուժի ազդեցությունը պետք է ծագի պայմանագիրը (համաձայնագիրը) կնքելուց հետո**, և որը կողմերը չէին կարող կանխատեսել կամ կանխարգելել:

Բողոքներ քննող անձը, վերոնշյալները քննարկելով նաև «Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենքի համատեքստում, հարկ է համարում փաստել, որ ռազմական դրությունը բացառապես Հայաստանի Հանրապետության վրա զինված հարձակման, դրա անմիջական վտանգի առկայության կամ պատերազմ հայտարարվելու դեպքում իրականացվող ժամանակավոր միջոցառում է, որն իրենից ներկայացնում է

պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների գործունեության հատուկ իրավական ռեժիմ և թույլատրում է իրավաբանական անձանց, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, օտարերկրյա քաղաքացիների ու քաղաքացիություն չունեցող անձանց իրավունքների և ազատությունների որոշակի սահմանափակումների և նրանց նկատմամբ լրացուցիչ պարտավորությունների սահմանում (հոդված 1): Ռազմական դրություն հայտարարելու նպատակն է Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի և տնտեսության զորահավաքային ծավալման համար առավելագույն բարենպաստ պայմանների ստեղծմամբ դիմակայել Հայաստանի Հանրապետության վրա զինված հարձակմանը կամ կանխել դրա անմիջական վտանգը, ինչպես նաև ապահովել պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների բնականոն գործունեությունն ու մարդկանց կյանքի և անվտանգության պաշտպանությունը ռազմական դրության պայմաններում (հոդված 3):

Բողոքներ քննող անձը հավելում է նաև, որ ստանձնած պարտավորությունների (այդ թվում՝ ընթացակարգի և պայմանագրի) խախտման հիմքերը պայմանականորեն կարելի է բաժանել երկու խմբի՝ օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ: Օբյեկտիվ հիմքերի մեջ կարելի է դասել ֆորսմաժորային դեպքերը՝ տարերային աղետները, ինչպես նաև արտակարգ իրավիճակը և նմանատիպ այլ՝ անձանց կամքից անկախ հիմքերով առաջացող պատճառները: Սուբյեկտիվ գործոնը պայմանավորված է անմիջականորեն տվյալ անձի հետ կապված և գործնականում ավելի երկար ժամանակ պահանջող ողջամիտ խնդիրների լուծմամբ, առանց որի անհնար է ստանձնած պարտավորությունների կատարումը:

Վերոգրյալի հիման վրա Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է, որ բոլոր դեպքերում էլ, բացի ֆորսմաժորային իրավիճակներից, ստանձնած պարտավորությունների խախտման համար մեղքի բացակայության փաստը հաստատված համարելու համար ընդհանուր կանոնն այն է, որ անձը պարտավոր է ապացուցել, որ օրենքով սահմանված պարտավորությունների կատարման համար անհրաժեշտ ժամկետի ընթացքում ձեռնարկել է իրենից կախված ողջամիտ ու բավարար միջոցներ այդ պարտավորությունների պատշաճ կատարումն իրականացնելու ուղղությամբ, սակայն իր կամքից անկախ պատճառներով խախտել է գնման ընթացակարգով կամ պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունը (ները): Օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հիմքերի վերաբերյալ նմանատիպ դիրքորոշում է հայտնել ՀՀ վճռաբեկ դատարանն իր նախկինում կայացրած որոշումներում *(տե՛ս, «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ն ընդդեմ «Միլլար» ՓԲԸ-ի թիվ ԵԿԴ/2628/02/13 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 03.12.2014 թվականի որոշումը)*:

Վերոնշյալ իրավական նորմերի և փաստական հանգամանքների հիման վրա Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է նաև, որ բացի վերը նշվածից, «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ի կողմից, պատերազմական իրավիճակով պայմանավորված, հիմք ընդունելով ՀՀ պաշտպանության նախարարության նյութատեխնիկական ապահովման գլխավոր վարչության 06.10.2020թ.-ի թիվ ՆՏԱ/4804 գրությունը, Մասնակիցն իր արտադրողական ամբողջ ծավալով 03.10.2020թ.-ից 21.10.2020թ.-ը կազմակերպել է «կոստյում բամբակյա կեպիով» և «կոստյում ձմեռային դաշտային» ապրանքատեսակների արտադրություն և ամենօրյա ռեժիմով մատակարարում, ինչով պայմանվորված, իրենից անկախ հանգամանքներով պայմանավորված, չի կատարել Պայմանագրով նախատեսված 160 հատ վերարկու ապրանքատեսակի մատակարարումը:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ ենթակետի համաձայն՝ գնումների ընթացակարգերին մասնակցելու իրավունք չունեն այն անձինք՝ որոնք հայտը ներկայացնելու օրվա գրությամբ ներառված են գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում: Մասնակիցն ընդգրկվում է նշված ցուցակում, եթե՝

ա. խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պատվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը,

բ. որպես ընտրված մասնակից հրաժարվել է պայմանագիր կնքելուց,

գ. հայտերը բացելուց հետո հրաժարվել է գնման գործընթացին հետագա մասնակցությունից:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունքից զրկված մասնակցի վերաբերյալ ունեցած տեղեկությունների հիման վրա լիազորված մարմինը ընթացակարգ է նախաձեռնում: Տվյալ մասնակցի կարծիքը լսելուց հետո գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը նույն օրենքի 50-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված ժամկետում որոշում է կայացնում մասնակցին նույն հոդվածով նախատեսված ցուցակում ընդգրկելու վերաբերյալ: Անձը նշված ցուցակում ընդգրկվում է երկու տարի ժամկետով:

ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ.-ի թիվ 526-Ն որոշմամբ հաստատված «Գնումների գործընթացի կազմակերպման մասին» կարգի 33-րդ կետի 17-րդ ենթակետի համաձայն՝ պայմանագիր կնքած անձի կողմից ստանձնված պարտավորությունները

չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու հիմքով պայմանագիրն ամբողջությամբ կամ մասնակի միակողմանի լուծելու մասին ծանուցումը պատվիրատուն հրապարակում է տեղեկագրում՝ նշելով հրապարակման ամսաթիվը: Պայմանագիր կնքած անձը համարվում է պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին պատշաճ ծանուցված՝ ծանուցումը տեղեկագրում հրապարակվելուն հաջորդող օրվանից: Պայմանագիրն ամբողջությամբ կամ մասնակի միակողմանի լուծելու մասին ծանուցումը տեղեկագրում հրապարակվելու օրը ուղարկվում է նաև պայմանագիր կնքած անձի էլեկտրոնային փոստին:

Նշված իրավանորմի վերլուծությունից պետք է փաստել, որ օրենսդիրը մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու համար նախատեսել է սպառիչ պայմաններ, որոնք են պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունների խախտումը, որը հանգեցրել է պատվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը, որպես ընտրված մասնակից պայմանագիր կնքելուց հրաժարվելը և հայտերը բացելուց հետո գնման գործընթացին հետագա մասնակցությունից հրաժարվելը: Միայն սույն դեպքերում է հնարավոր մասնակցին ներառել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում:

Այսպիսով, վերոհիշյալ փաստական հանգամանքների և իրավական նորմերի լույսի ներքո, դրանց համակարգված վերլուծության արդյունքում՝ Բողոքներ քննող անձը հանգում է այն եզրակացության, որ Մասնակիցը օրենքով սահմանված պարտավորությունների կատարման համար ձեռնարկել է իրենից կախված ողջամիտ ու բավարար միջոցներ այդ պարտավորությունների պատշաճ կատարումն իրականացնելու ուղղությամբ, սակայն, իր կամքից անկախ հանգամանքներով պայմանավորված (պայմանագրով նախատեսված և դրա շրջանակում ստանձնած պարտավորությունների չկատարման հանգամանքն ելել է օբյեկտիվ հիմքերից՝ պայմանավորված Հայաստանի Հանրապետությունում արտակարգ, ապա նաև ռազմական դրություն հայտարարելու հանգամանքով), հնարավոր չի եղել դրանք հասցնել իրենց տրամաբանական ավարտին, որպիսի պայմաններում բացակայում է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ վերջինիս մեղքի առկայությունը:

Ուստի, վերոնշյալների հաշվառմամբ, Բողոքներ քննող անձը գտնում է, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետում նշված պատասխանատվությունը չի կարող վրա հասնել ու հանգեցնել Մասնակցին՝

գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ընդգրկելուն:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 7-րդ մասով՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 22.02.2021թ.-ի թիվ 26/26/2491-2021 գրությամբ «Մասիսի Գարուն կարի ֆաբրիկա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ՍՑ-ԼՕ-2021/47 ծածկագրով ընթացակարգը մերժել:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն տեղեկագրում հրապարակելուն հաջորդող օրը:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն իրավապարտադիր է, որը կարող է փոփոխվել կամ վերացվել, այդ թվում՝ մասնակի, միայն դատարանի կողմից:

ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁ՝ **ԼԵՎՈՆ ՕՀԱՆՅԱՆ**